

Turkse Arbeidersvereniging in Nederland / Hollanda Turkiyeli Isçiler Birliği.
Eerste Weteringplatsoen 2C 1017 Sj Amsterdam Nederland
Tel: +31-20-6221820 Fax +31-20-4282522 Mobile: +31-62-2202879
E-Mail: info@htib.nl www.htib.nl K.v.K. Amsterdam: 40538766

Amsterdam, 22 oktober 2012

PERSBERICHT

Turkse Arbeiders vereniging in Nederland (HTIB) heeft besloten een juridische procedure te beginnen tegen de Nederlandse Staat. Afgelopen maanden hebben twee advocaten Mr. Nazmi Türkkol en Mr. Fadime Kiliç in opdracht van HTIB onderzoek gedaan naar de juridische mogelijk heden.

Onderwijs allochtone levende talen (OALT)

Vroeger OET (onderwijs in eigen taal). Wettelijke regeling van 1998 voor lessen (buiten schooltijd) in de moedertaal aan kinderen van allochtonen op basisschoolleeftijd. De lessen werden gegeven door oalt-leerkrachten. Oalt werd op 1 augustus 2004 afgeschaft.

Het is één zinnetje in het zogenoemde strategisch akkoord van de regering-Balkenende, en volgens ingewijden is het er pas op het laatste moment aan toegevoegd: “Prioriteit moet worden gegeven aan het leren van Nederlands, daarom wordt de regeling Onderwijs in Allochtone Levende Talen afgeschaft.”

In 1970 besloot het toenmalige ministerie van CRM onderwijs in eigen taal en cultuur (OETC) aan allochtone leerlingen te gaan subsidiëren buiten de schooltijden. In 1974 werd door het ministerie van Onderwijs binnenschools OETC ingevoerd. OETC was met name belangrijk omdat men ervan uitging dat veel allochtonen zouden terugkeren naar het land van herkomst. Toen rond 1980 duidelijk werd dat dit

niet zou gebeuren, richtte OETC zich vooral op het zelfbeeld van kinderen en het functioneren in het gezin. In de Wet op het Basisonderwijs is het recht op OETC vastgelegd. Er kan maximaal twee en half uur onder schooltijd gebruik van worden gemaakt. Langzamerhand kreeg ook het taalaspect in OETC een belangrijker accent. Een goede ontwikkeling van het onderwijs in de eigen taal zou ook een positieve invloed hebben op het onderwijs in het Nederlands. Omdat het OET(C)-onderwijs grote problemen kent (de status van de leerkrachten is vaak onduidelijk, er is vaak weinig samenwerking met Nederlandse leerkrachten binnen een school, ook voor de kinderen zelf is het belang van de OETC-lessen niet altijd duidelijk), heeft het ministerie van O, C en W in 1995 voorgesteld het OET(C)-onderwijs af te schaffen en te vervangen door OALT (Onderwijs in Allochtone Levende Talen) buiten schooltijd. Op 1 augustus trad de Wet Onderwijs Allochtone Levende Talen in werking. In deze wet wordt de verantwoordelijkheid voor het OALT-beleid bij de gemeentes gelegd, juist ook omdat het aantal allochtone leerlingen en de herkomst per gemeente zo verschilt. De wet haalt het eigen taal onderwijs uit de sfeer van achterstandsbestrijding en plaatst het in het kader van cultuur-educatie. Per 1 augustus 1999 werd van de verschillende gemeenten een OALT-plan verwacht. Peilingen ten aanzien van de wensen van allochtone ouders vormen daarvoor de basis.

Het OALT-beleid kon op verschillende manieren worden uitgevoerd. Zo is het mogelijk om de gelden te gebruiken om in de groepen 1 t/m 4 binnenschools taalondersteuning te geven, maar ook om onderwijs in eigen taal voor hogere groepen te verzorgen. Dat gebeurt dan buiten de schooluren.

HTIB is van mening dat kinderen van EU-burgers en niet EU-burgers recht hebben op onderwijs in eigen taal en cultuur. Richtlijn 77/486 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 juli 1977 over het onderwijs aan de kinderen van migrerende werknemers stelt dat het ‘...van belang is dat de ontvangende lidstaten, in samenwerking met de lidstaten van oorsprong, passende maatregelen nemen om het onderwijs in de moedertaal en in de cultuur van het land van oorsprong van deze kinderen te bevorderen, ...’.

Europese Commissie heeft Nederland al hierop aangesproken via het Groenboek Op 3 juli 2008 presenteerde de Europese Commissie het GROENBOEK “Migratie en mobiliteit: uitdagingen en kansen voor de Europese onderwijssystemen” (com(2008) 423).

Het Groenboek richt zich op alle kinderen met een migratieachtergrond, ongeacht de formele juridische verblijfstatus of afkomst (EU of niet-EU) van deze kinderen. Het gaat om kinderen van alle personen die in een EU-land wonen waar ze niet geboren zijn.

Advocaten Mr. Türkkol en Mr. Kiliç zijn van mening dat de afschaffing van onderwijs in eigen taal in strijd is met universele rechten van de mens. Volgens hen is

dit in strijd met artikel 13, 14 en 15 van het International Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten. Of anders geformuleerd: de kinderen van migranten (Turken etc) hebben het recht om hun moedertaal en hun cultuur te leren kennen en dit moet door de Nederlandse staat worden gefaciliteerd. Wij willen dit recht voor deze kinderen opeisen.

Article 15 of the Covenant does not deal specifically with the right to education. However, it contains important provisions that, owing to the interrelationship between education and culture, should be taken into consideration, such as: (i) participation to cultural life; (ii) enjoyment of the benefits of scientific progress; (iii) freedom for academic research. This link has been further reinforced by the provisions of articles 29.1 (c), 28.3 and 30 of the Convention on the Rights of the Child. These articles refer to the development of respect in the child for his or her own cultural identity, language and values; respect for the national values of the country in which she or he lives and of those of the country from which she or he may originate; respect for civilizations different from his or her own; access to scientific and technical knowledge; and the right of the child belonging to an ethnic, religious or linguistic minority or of indigenous origin to enjoy his or her own culture.

RELEVANTE ARTIKELEN:

Artikel 3, Richtlijn 77/486/EEG:

De lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale recht en praktijk, in samen werking met de staten van oorsprong, passende maatregelen om te bevorderen dat, in coördinatie met het normale onderwijs, aan de in artikel 1 bedoelde kinderen onderwijs in de moedertaal en de cultuur van het land van oorsprong wordt verstrekt.

Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, New York, 16-12-1966

Artikel 15

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder:

- (a) Deel te nemen aan het culturele leven;
- (b) De voordelen te genieten van de wetenschappelijke vooruitgang en de toepassing daarvan;
- (c) De voordelen te genieten van de bescherming van de geestelijke en stoffelijke belangen voortvloeiende uit door hem verricht wetenschappelijk werk of uit een literair of artistiek werk waarvan hij de schepper is.

2. De door de Staten die partij zijn bij dit Verdrag te nemen maatregelen om tot de volledige verwezenlijking van dit recht te komen houden mede in die, welke noodzakelijk zijn voor het behoud, de ontwikkeling en de verbreiding van wetenschap en cultuur.

3. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich de vrijheid te eerbiedigen die onontbeerlijk is voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en scheppend werk.

4. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen de voordelen die de stimulering en ontwikkeling van internationale contacten en van internationale samenwerking op wetenschappelijk en cultureel gebied met zich brengen.

Voorop gesteld wordt het belang van het kind. Nederland is verdragspartij bij het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (hierna IVRK). De norm dat 'het belang van het kind' altijd voorop dient te staan vloeit voort uit artikel 3 lid 1 IVRK:

Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechtelijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging."

In de Nota van Toelichting bij de ratificatiewet van het IVRK, (kamerstuk 22855, R1451, no.3, p. 15) wordt over de afweging van het belang van het kind tegen andere belangen gesteld: "*Het is evenwel met de bedoeling van het Verdrag in overeenstemming te achten dat, in geval van conflict van belangen, het belang van het kind als regel de doorslag behoort te geven."*

De formulering van artikel 3 IVRK komt op gelijke wijze terug in artikel 24 Handvest van de Grondrechten de Europese Unie (hierna HVGEU).

Heiner en Bartels (FJR 3, 1989) hebben 'de belangen van het kind' uitgewerkt door enkele criteria te formuleren. Ze noemen onder andere brede educatiemogelijkheden, mogelijkheid van omgang met familie en leeftijdgenoten en kennis van eigen afkomst.

In artikel 6 lid 2 IVRK, is de volgende verplichting te vinden:

"De Staten, die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind."

Volgens het Comité voor de Rechten van het Kind (hierna CRK) dienen Staten hun maatregelen om dit recht te implementeren te richten op het bereiken van de optimale ontwikkeling voor alle kinderen. Het CRK heeft uitgelegd (General Comment van 2003, UN Document CRC/GC/2003/5, 27 november 2003, p. 4) dat de term 'ontwikkeling' ziet op alle terreinen van het IVRK:

"The Committee expects States to interpret 'development' in its broadest sense as a holistic concept, embracing the child's physical, mental, spiritual, moral, psychological and social development."

Op grond van artikel 28 IVRK hebben kinderen recht op onderwijs. In artikel 28 lid 1 sub a staat dat...

Artikel 29 IVRK stelt inhoudelijke normen aan dit onderwijs. Terwijl artikel 28 IVRK de staten de verplichting oplegt onderwijssystemen op te zetten en beschikbaar te maken, onderschrijft artikel 29 IVRK het individuele recht op een specifieke kwaliteit van het onderwijs. In lid 1 van artikel 29 IVRK staat:

"De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op:

a) de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;

b)

c)

In samenhang met de norm 'het belang van het kind voorop' legt dit artikel de nadruk op kindgericht onderwijs. Het hoogste doel van het onderwijs is de ontwikkeling van de persoonlijkheid, talenten en vaardigheden van het individuele kind. Hierbij wordt erkend dat elk kind unieke karakteristieken, interesses, vaardigheden en leerbehoeften heeft. Daarom moeten onderwijsmethoden op maat worden aangeboden, aangepast aan de verschillende behoeften van verschillende kinderen. Tevens gaat het bij het onderwijs niet om het puur absorberen van kennis maar om de voorbereiding op een volledige en verantwoordelijke deelname aan een vrije maatschappij (Zie o.a. de brief van Dr. W.A.M. Peters, Kinder- en Jeugdpsycholoog, 27 april 2005, kenmerk EMKE04; waarin de psychiatrische rapporten van de heer H.W.H. van Andel, Kinder- en Jeugdpsychiater, van 22 februari 2003, kenmerk 167/03/CM en van 18 juni 2004, kenmerk HAL/tbn zijn verwerkt; alsmede het rapport van Drs. C.A. van Buuren, Kinder- en Jeugdpsycholoog, 27 oktober 2000; en Prof. Dr. Span, Gezondheidspsycholoog, 26 november 2001. Noot bij het standpunt van Defence for Children d.d. 18 augustus 2005, kenmerk: 2004.015-047-vovo).

De KKK heeft op 27 oktober 2003 (CRC/C/15/Add.215) op grond van haar bevoegdheid onder artikel 44 van het IVRK een rapport uitgebracht naar aanleiding van bevindingen in Canada. In dit rapport wordt onder andere in paragraaf 45 het volgende gezegd over artikel 29 IVRK:

The Committee recommends that the State party further improve the quality of education throughout the State party in order to achieve the goals of article 29, paragraph 1, of the Convention and the Committee's general comment No. 1 on the aims of education by, inter alia:

(a) Ensuring that free quality primary education that is sensitive to the cultural identity of every child is available and accessible to all children, with particular attention to children in rural communities, Aboriginal children and refugees or

asylum-seekers, als well as children form other disadvantaged groups and those who need special attention, including in their own language;

Het recht van onderwijs in de moedertaal is niet alleen een recht dat gefundeerd is in het voorop stellen van het belang van het kind maar wordt in het bijzonder in bescherming genomen en erkend. Dit recht, dat de Nederlandse staat in 2004 niet langer tot haar verantwoordelijkheid heeft willen nemen, is een ernstige tekortkoming en een inbreuk op de plicht van de overheid om het belang van het kind voorop te stellen in haar overheidsdaden.

Richtlijn 77/486/EEG van de Raad van 25 juli 1977 inzake het onderwijs aan de kinderen van migrerende werknemers, overweegt onder andere in haar preambule dat het van belang is dat de ontvangende Lidstaat, in samenwerking met de Lidstaat van oorsprong, passende maatregelen neemt om het onderwijs in de moedertaal en in de cultuur van het land van oorsprong van deze kinderen te bevorderen, met name om hun eventuele wederopneming in de Lidstaat van oorsprong te vergemakkelijken. In de richtlijn is in artikel 3 het volgende vastgesteld:

De Lidstaten nemen, overeenkomstig hun nationale recht en praktijk, in samenwerking met de Staten van Oorsprong, passende maatregelen om te bevorderen dat, in coördinatie met het normale onderwijs, aan de in artikel 1 bedoelde kinderen onderwijs in de moedertaal en de cultuur van het land van oorsprong wordt verstrekt.

De Raad van De Europese Unie heeft op 3 juli 2008 (11631/08) een Groenboek uitgebracht naar aanleiding van toegenomen migrantenkinderen in het onderwijs in lidstaten. In dit groenboek wordt aandacht gevraagd om richtlijn 77/486/EEG en de veranderingen die sinds de invoering hiervan zijn opgetreden, met name in demografisch en pedagogisch opzicht. In het groenboek wordt bijvoorbeeld het volgende gezegd:

*" Naast deze primaire aandacht voor de taal van het gastland, zijn inspanningen gedaan om het leren van het **geërfde taal** te bevorderen, in sommige gevallen in het kader van een bilaterale overeenkomst met andere lidstaten als beoogd ingevolge Richtlijn 77/486/EEG. De mogelijkheden voor deze vorm van leren wordt vergroot door nieuwe kansen voor mobiliteit, media en internetcontact met het land van herkomst en e- twinning tussen scholen in het gastland en het land van herkomst. er is enig bewijs dat een betere kennis van de geërfde taal uit onderwijskundig oogpunt bevorderlijk kan. Een goede beheersing van de geërfde taal is waardevol voor het cultureel kapitaal en het zelfvertrouwen van migrantenkinderen en kan ook een belangrijke troef zijn voor hun toekomstige inzetbaarheid. Verder zou een uiteindelijke terugkeer naar het land van herkomst voor sommige migrantenfamilies een wenselijke optie kunnen zijn; onderwijs in de geërfde taal zal dit vergemakkelijken.*

De Kabinetsreactie op het Groenboek met betrekking tot onderwijs in de taal van het herkomstland was als volgt:

In Nederland is meer dan twintig jaar op verschillende manieren geëxperimenteerd met het naast de Nederlandse taal aanbieden van onderwijs in de eigen taal aan kinderen van Turkse, Marokkaanse of een andere etnische achtergrond. Dit beleid stond bekend als 'onderwijs in allochtone levende talen', OALT. De gedachte was dat kinderen effectiever Nederlands zouden leren als zij eerst de taal en cultuur van hun moederland zouden leren.

Onderwijs in de eigen taal en cultuur is echter niet effectief gebleken. Dat blijkt met name uit taalbeheersing die de afgelopen jaren bij deze kinderen is gerealiseerd. Op 1 augustus 2003 is daarom besloten om onderwijs in eigen taal en cultuur af te schaffen. Daarmee is het geen onderdeel meer van het Nederlandse onderwijsprogramma.

Het Kabinet stelt zich op het standpunt dat onderwijs in allochtone levende talen een verantwoordelijkheid is van de betreffende gemeenschap zelf. Allochtone kinderen of kinderen van allochtone ouders kunnen via allerlei bestaande initiatieven kennismaken met de taal en cultuur van hun ouders. Moskeeën en buurthuizen verzorgen dergelijke initiatieven.

In haar conclusie stelt het Kabinet dan ook voorstander te zijn om richtlijn 77/486/EEG in te trekken.

Europese Conventie betreffende de juridische status van migrerende werknemers, Straatsburg, 24 november 1977, artikel 15:

De Comité van de Europese Conventie betreffende de juridische status van migrerende werknemers heeft in haar achtste periodieke rapport, zoals vastgelegd op 31 december 2009 ernstige zorgen geuit over het afschaffen van het onderwijs van de moedertaal in Nederland. Zo staat in paragraaf 696:

In the Netherlands, as a result of a new policy, the Dutch cabinet decided that integration of foreigners should be a priority. In 2004 there has been a change of law for the primary schools, which resulted in cutting of the financial means for education in other languages. Teaching in the migrant worker's mother tongue is not any longer supported by the Government. Nevertheless it is not forbidden to teach in foreign languages.

In haar conclusies met betrekking tot onderwijs van de moedertaal zijn de volgende overwegingen van belang:

706. The Committee concluded that states Parties usually put in place measures aiming to facilitate the learning of migrant workers' mother tongue in order to facilitate inter alia, their return to their State of origin. The Committee observed that the terms of "teaching of the worker's mother tongue" and "teaching in the migrants mother tongue" differ from each other. The Committee underlined that this provision covers teaching migrants' children their mother tongue.

707. The Committee insisted on the fact that states Parties shall co-operate with other countries to facilitate the teaching as far as practicable. It implies in particular, on the side of the receiving State, to provide appropriate premises and, if possible, to

facilitate access of foreign teachers to its national territory and to contribute financially to the expenses of the country of origin.

708. The Committee noted that in some parties public authorities put in place restrictive policies cutting the financial aids and support for these activities. It called on Parties to co-operate in providing migrants' children with teaching of their mother tongue. It concerns both countries of reception and origin.

709. The Committee expressed its particular concern with respect to the situation in the Netherlands. It considered that cutting the financial means for teaching the migrant worker's mother tongue is not in line with the Convention and might affect their relations with their countries of origin, in particular in case of their parents' return.

Mustafa AYRANCI
HTIB Nederland

Advocaat Mr. Nazmi Türkkol, Middenweg 57A, 1098 AD Amsterdam,
020-6851715, 0653462903, www.wltadvocaten.nl

Advocaat Mr. Fadime Kiliç, Prinsengracht 739-741, 1017 JX Amsterdam,
020-4750005, www.kilicadvocatuur.nl